

RUC-NYT

GØR OP MED VANETÆNKNING OM OVERVÆGT SOM SUNDHEDSSKADELIG

Af Stine L. Hansen, Mille Duvander, Tine dybdahl og Stine Buje

I øjeblikket fremvises der et billede af overvægt som ensidigt usundt. Der forskes på overvægt som et samfundsmæssigt problem, og de undersøgelser, der bliver fremført i Sundhedsstyrelsens og Sundhedsministeriets rapporter, har fokus på overvægt som sundhedsskadelig.

Vi stiller spørgsmål ved, om den konsensus sundhedsmyndighederne er nået frem til i forhold til overvægt afspejler en reel trussel mod folkesundheden. Dansk Selskab for Adipositasforskning oplyser, at der ikke er foretaget egentlige undersøgelser, der kan bekræfte sammenhængen mellem mængden af kropsfedt og forøget sygelighed og dødelighed. Denne pointe kunne være afgørende for opfattelsen af overvægt, men det er den ikke. Der tales stadig om overvægt som en tikkende bombe under samfundet, og overvægten bliver bekæmpet i sundheden navn.

Når vi sætter spørgsmålstegn ved den ensidige opfattelse af overvægt som sundhedsskadelig, trodser vi den gængse opfattelse og går imod strømmen. Vi når frem til nye resultater, fordi vi tør stille spørgsmål, der strider imod vanetænkningen i samfundet. Vi åbner for spørgsmål, der ellers bliver taget for givet, og

spørger, hvad er sundhed? Og er sundhed det samme for alle mennesker uanset tid og sted?

Vi ser, at sundhed er en magtstruktur, der er med til at opretholde en vis orden i samfundet. Sundhed er således blevet et legitimt virkemiddel til at skelne rigtige handlinger fra forkerte. Sundhed er et ideal, ikke en tilstand. Vi fremviser sundhed som foranderlig, og derfor bliver det væsentligt at spørge, hvilken størrelse sundhed er for os i dag, hvordan det anvendes, hvad det betyder og hvilke konsekvenser anvendelsen har. Sundhed er ikke det samme i dag som sundhed var for 100 år siden. Sundhed i Danmark er ikke det samme som sundhed i Indien eller England. Sundhed er noget der sker mellem os. Vi forhandler os frem til, hvad der er sundt, og vi bruger forskere til at bekræfte vores antagelser.

I forbindelse med det afsluttende semester på humbas har vi i en undersøgelse sat fokus på begreberne sundhed og overvægt. Vi koncentrerer os om italesættelse, og undersøger, hvilke konsekvenser sundhedsmyndighedernes opfattelse af sundhed og overvægt har for mennesker med overvægt. Vi har foretaget interviews med mennesker med overvægt, og undersøgt, hvilke muligheder de har for at forstå sig selv. Vi konkluderer, at mennesker med overvægt har begrænsede muligheder for at forstå sig selv som sunde, attraktive, ligeværdige

mm. Vi sætter disse begrænsninger i relation til den måde, vi bruger sproget på i sundhedsdiskursen.

Når overvægt bliver gjort til en tikkende bombe under samfundet, bliver der skabt et skel mellem mennesker med normalvægt og mennesker med overvægt. Mennesker med normalvægt har mulighed for at opfatte os selv som sunde og attraktive i forhold til mennesker med overvægt. Vi kan hævde os og indtage en magtfuld position overfor mennesker med overvægt, der bliver mødt med ekskludering. Samfundet tolererer ikke en anden kropstørrelse end den, der forskrives i idealerne. Hvis din kropstørrelse overskrider BMI-indeksets gyldne tal, mister du terræn i samfundet. En ung pige kan ikke en tegne forsikring, fordi hendes BMI er på 37, og hendes vægt viser 105 kg. I afslaget står der, at hun har et forhøjet indtag af søde sager, slik mm, og afslaget begrundes med hendes vægt. Pigen er i arbejde og har et stærkt socialt netværk. Hun opfylder altså kriterierne for en velfungerende borger, og alligevel bliver hun mødt med ekskludering.

I 1998 i USA blev BMI-indekset ændret, så der over én nat blev 25 millioner flere amerikanere med overvægt. Overvægt handler i lige så stor udstrækning om vedtægter som det handler om medicinske fakta.

Vi tror, vi ved, hvad der er sundt, men når der skal redegøres for, hvad sundhed er fra WHO er definitionen »Sundhed er en tilstand af fuldstændig fysisk, mental og social velbefindende og ikke blot fravær af sygdom eller svækkelse«.

Til det må vi nødvendigvis spørge om det er én bestemt slags mennesker der kan opleve et fuldstændig fysisk, mental og social velbefindende? Og dermed om der er en bestemt slags mennesker der pr. definition ikke kan opleve denne omtalte tilstand?

Lad os åbne debatten og give lov til at diskutere sundhed på andre måder. Lad os give plads til de forskere, der tør stille spørgsmål, der går imod den gængse opfattelse, og lad os vurdere deres resultater, i stedet for blankt at afvise dem, der ikke 'passer ind' i søgen efter konsensus.

I bund og grund mener vi, at det handler om frygten for det ukendte og anderledes, så lad os gøre op med den frygt og give plads til muligheden for nye måder at opfatte sundhed og overvægt på.